

Kurikulum za okoliš i održiv razvoj Dječjeg vrtića Videk

svibanj 2026.

Eko bonton DV Videk:

Prirodi ljubav i čistoću daj
Jedino tada vidjet ćeš joj sjaj.

Dok čuvaš je i paziš, imaj nježan ton-
Tako ćeš poštivati eko bonton.

Odvajaj otpad, na to dobro pazi,
Ne daj da majku Zemlju smeće pregazi.

Pčelama vrijednim ostavimo cvijeće
Da naprave med i njime nas izlijeće.

A šume predivne što kisika su pune,
Ostavite da čistim zrakom nas ispune.

Zatvaraj vodu-ne daj da sama teče.
Radije zalijevaj biljke, da postanu nam veće.

Šumi, moru, rijeci-svima ljubav pruži
I život će nam biti zdraviji i duži!

Stvaraj, čuvaj, u prirodi boravi,
Ne daj da priroda na nas zaboravi.

Jer kako je ljubiš i ona tebe ljubi.

Zato pazimo se međusobno-i priroda i ljudi!

Odgojiteljica Tea Bubalo

*Ovaj Kurikulum dio je Erasmus+ projekta „IzvanZEMALJAC“ Dječjeg vrtića Videk koji se provodi u pedagoškoj godini 2025./2026. Na kurikulumu je radio tim stručnjaka: pedagoginja Ana Kovač, zdravstvena voditeljica Gordana Laljak te članovi Eko tima vrtića. Kurikulum će se koristiti u provođenju aktivnosti odgoja za okoliš i održiv razvoj što je i jedan od ciljeva Erasmus+ projekta

SADRŽAJ:

Uvod

1. Polazišta

2. Misija

3. Načela kurikulumu

4. Vrijednosti kurikulumu

5. Opći cilj kurikulumu

6. Odgojno-obrazovne zadaće

7. Kurikulumska područja djelovanja- ključne eko teme

8. Održivi razvoj

9. Odgojno-obrazovni ishodi učenja

10. Tematske cjeline i projekti

11. Suradnja s roditeljima i okruženjem

12. Profesionalni razvoj odgojitelja stručnih i ostalih djelatnika vrtića

13. Stručna literatura

Uvod

Kurikulum za okoliš i održiv razvoj u dječjem vrtiću temelji se na poticanju dječje prirodne znatiželje, istraživačkog duha i razvijanju odgovornog odnosa prema prirodi i zajednici. Rani i predškolski odgoj predstavlja važno razdoblje za oblikovanje temeljnih vrijednosti, stavova i navika koje pridonose razumijevanju povezanosti čovjeka i okoliša te razvoju svijesti o važnosti očuvanja prirodnih resursa za sadašnje i buduće generacije. Kurikulum počiva na ideji da malo dijete ima urođeni potencijal za istraživanjem, iz tog istraživanja rađa se i ljubav prema prirodi. Djeca u predškolskoj dobi kroz neposredno iskustvo, igru, istraživanje, promatranje i aktivno sudjelovanje najuspješnije usvajaju spoznaje o svijetu koji ih okružuje. Upravo zato odgojno-obrazovni proces usmjeren je na stvaranje poticajnog okruženja koje omogućuje upoznavanje prirodnih pojava, razvijanje ekološke osjetljivosti te usvajanje jednostavnih održivih navika.

Održiv razvoj u ranom i predškolskom odgoju podrazumijeva razvoj ekološke svijesti, odgovornog ponašanja prema prirodi te poticanje djece na aktivno sudjelovanje u očuvanju okoliša. Kurikulum za održiv razvoj fokusira se na formiranje ekološke svijesti i održivog ponašanja kod djece od najranije dobi, učeći ih brizi za prirodu kroz integralni pristup s ciljem stvaranja odgovornih građana i promicanja kvalitetnijeg života za sve, što uključuje praktične aktivnosti, holistički pristup odgojitelja i integraciju u sve vrtićke programe. Utemeljen je na Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 05/15) te suvremenim pedagoškim spoznajama o učenju kroz igru, iskustvo i boravak na otvorenom. To ponajprije obuhvaća učenje kroz igru, iskustvo i istraživanje, poštivanje prirode i održivo korištenje resursa, dijete kao aktivnog istraživača i su-kreatora učenja i partnerstvo s roditeljima i lokalnom zajednicom. Kroz ovaj kurikulum djecu se potiče na razvijanje kompetencija potrebnih za aktivno i odgovorno sudjelovanje u očuvanju okoliša, pri čemu se naglasak stavlja na iskustveno učenje, suradnju, kritičko promišljanje i razvoj osjećaja pripadnosti prirodnom i društvenom okruženju. Posebna se pozornost posvećuje povezivanju svakodnevnih aktivnosti s načelima održivog razvoja, čime se djeci omogućuje razumijevanje kako i male promjene u ponašanju mogu imati značajan pozitivan utjecaj na okoliš. Kurikulum je usmjeren na cjelovit razvoj djeteta te promiče vrijednosti poštovanja,

odgovornosti, solidarnosti i aktivnog djelovanja, stvarajući temelje za odgoj budućih osviještenih i odgovornih građana koji će svojim djelovanjem doprinosti održivom društvu.

Kurikulum promiče učenje na četiri uporišta (Stupovi obrazovanja u 21. stoljeću, UNESCO; J.Delors, 1998.):

- Učiti znati: odnosi se na razumijevanje izazova s kojima se društvo suočava, kako lokalno tako i globalno
- Učiti činiti: odnosi se na razvijanje praktičnih vještina i kompetencija za djelovanje u odnosu na obrazovanje za održivi razvitak
- Učiti biti: bavi se razvijanjem osobnih značajki i sposobnosti djelovanja s većom autonomijom, sposobnosti prosuđivanja i osobne odgovornosti u odnosu na održivi razvitak
- Učiti živjeti zajedno: pridonosi razvijanju partnerstva i uvažavanju međusobne zavisnosti, pluralizma, međusobnog razumijevanja i mira.

Kurikulum podrazumijeva odgojno-obrazovni pristup koji je usmjeren na razvoj ekološke svijesti kod djece, poticanje pozitivnih stavova prema prirodi i održivom razvoju, kroz praktično iskustvo, istraživanje i korištenje prirodnih materijala, s ciljem odgoja ekološki odgovorne osobe i okruženja. Želja nam je utjecati na razvoj zdravih stilova života i svijesti o osjećaju vlastite odgovornosti u očuvanju okoliša, razvijati svijest djece o važnosti očuvanja okoliša i odgovornog odnosa prema prirodi. Program je kao integrirani dio kurikuluma vrtića prilagođen predškolskom uzrastu, na djeci razumljiv i primjeren način ponajviše kroz životno-praktične i radne aktivnosti, istraživačke aktivnosti i iskustveno, aktivno učenje. Posebna pozornost posvećivat će se pitanjima smanjivanja i zbrinjavanja otpada, racionalnog korištenja energije i vode, brige o biljkama i životinjama i uređivanju vrtićkog okoliša. Kurikulum će se ponajprije ostvarivati kroz učenje temeljeno na projektima jer takav pristup podržava aktivno, suradničko i situacijsko učenje djeteta. Svaki projekt treba završiti nekom idejom, odlukom ili akcijom, jer djeca uče za život, čuvajući svoj okoliš, što je dobar temelj cjeloživotnog učenja.

Sudjelovanjem u ovim aktivnostima djeca posebice stječu kulturne i građanske kompetencije te razvijaju osobne, emocionalne i tjelesne dobrobiti kao što su zdravlje, fizička sigurnost, zdrava prehrana, sigurnost življenja u vlastitom okruženju. Proširuju svoje znanje o zaštiti okoliša i gospodarenju otpadom te naučeno primjenjuju u svakodnevnom životu. Time stječu vještine korisne u svakodnevnom životu.

Ključni elementi kurikuluma za okoliš i održiv razvoj su:

- Holistički pristup: uključuje znanje, stavove, vještine i ponašanje koje promiče održivi razvoj. Učenje o prirodi kroz sva osjetila, razumijevanje prirodnih procesa.
- Rana dob: naglasak je na formiranju navika i ponašanja koja su ključna za budućnost.
- Integracija: ekološki odgoj postaje sastavni dio svih vrtićkih programa.
- Planiranje: pristup se bazira na strateškom planiranju na razini cijelog vrtića.
- Praktične aktivnosti: rad u vrtu, istraživanje, korištenje prirodnih materijala, briga o biljkama.
- Projektna metoda: rad se organizira oko dječjih interesa, naglasak je na dječjoj inicijativi i razvoju kritičnog mišljenja te suradnji s bližim i širim okruženjem, ustanovama i organizacijama.
- Utemeljenost na međunarodnim dokumentima: usklađen je s Europskim zelenim planom (European Green Deal) i UN-ovim ciljevima održivog razvoja.
- Iskustveno učenje
- Boravak u prirodi
- Razvoj empatije i solidarnosti, učenje o dijeljenju, poštovanju tuđih osjećaja i pomaganju vršnjacima, jačanje socijalne dimenzije održivosti
- Eliminacija plastike
- Recikliranje i ponovna upotreba, oporabljanje
- Osiguravanje bogatstva prirodnih materijala u odgojnim skupinama.

Zaključno, odgoj za održiv razvoj podrazumijeva usvajanje modela održivosti primjerenog psihofizičkim sposobnostima i interesima djece, promicanje odgoja za održiv razvoj u životu vrtića, podržavanje i razvijanje pozitivnih emocija i stavova, primjerenog ponašanja i djelovanja. Podrazumijeva interdisciplinarni pristup odgoju i obrazovanju za okoliš kroz sve vrtićke aktivnosti, osobnom razvoju djeteta, socijalnim odnosima unutar skupine i rješavanju problema u neposrednom okruženju, kreiranje i osmišljavanje poticajnog eko prostora unutar vrtića i oko njega prema interesima djece, stručno usavršavanje odgojitelja i drugih zaposlenika vrtića, kao i suradnju i partnerstvo s roditeljima i širom zajednicom.

1. Polazišta

Kurikulum za održivi razvoj u dječjem vrtiću polazi od sljedećih dokumenata:

- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.)
- Konvencije o pravima djeteta (2001.)
- Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.)
- The European Green Deal (Europska komisija 2019.)
- Agenda 2030. usvojena na Summitu Ujedinjenih naroda o održivom razvoju u New Yorku 2015. godine.

2. Misija

Osigurati kontinuirano stjecanje novih znanja i ponašanja na području ekologije i održivog razvoja s ciljem podizanja svijesti o pitanjima koja utječu na okoliš o kojem svi ovisimo, kao i o radnjama koje možemo poduzeti da ga poboljšamo i održimo. Usmjeravati sve djelatnike, djecu i roditelje poštivanju principa očuvanja okoliša te održivog razvoja. Osigurati stalno obrazovanje djelatnika i aktivno sudjelovanje u promicanju ekologije i održivog razvoja u vrtiću i izvan njega.

3. Načela kurikulumuma

Znanje, identitet, humanizam i tolerancija, odgovornost, autonomija i kreativnost kao vrijednosni sustav kurikulumuma polaze od osjetljivosti za cjelokupni okoliš, što bi trebalo rezultirati odgovornošću prema okolišu, a posljedično i stavovima koji su temelj održivosti. Načela kurikulumuma za okoliš su:

- Interdisciplinarnost
- Cjelovitost

- Orijentiranost ka vrijednostima
- Kritičko mišljenje
- Rješavanje problema
- Metodička raznolikost
- Primjenjivost
- Relevantnost za okolinu

Mogu se primjenjivati i univerzalna „5R načela održivosti“: promisli, reduciraj, ponovno iskoristi, popravi, recikliraj.

4. Vrijednosti kurikuluma

- Formiranje stavova,
- razvoj svijesti,
- usvajanje znanja, vještina i navika za buduće generacije.

Vrijednosti koje želimo njegovati su:

1. Poštuj sebe,
2. Poštuj druge,
3. Poštuj prirodu.

5. Opći cilj

Poticati razvoj ekološki osviještenog, odgovornog i aktivnog djeteta.

6. Odgojno-obrazovne zadaće

- Stjecanje znanja o raznolikosti prirode i razumijevanja složenih odnosa između ljudi i okoliša, razvijanje kritičkog mišljenja te osobne i društvene odgovornosti za održivost
- Poticati razvoj pozitivnih odnosa u komunikaciji i interakciji s drugom djecom, odraslima, okruženjem i prirodom
- Razvijanje solidarnosti i empatije prema ljudima, odgovornosti prema svim živim bićima i okolišu te motivacije za djelovanje na dobrobit okoliša i svih ljudi
- Promišljanje i stjecanje spoznaja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu koje pridonose razvoju svih oblika mišljenja, osobito kreativnog razmišljanja i rješavanja problema
- Omogućiti djetetu aktivno i suradničko učenje svim osjetilnim modalitetima
- Poticati djecu da istražuju, uočavaju i rješavaju eko probleme uvažavajući razvojne sposobnosti, interese i potrebe djeteta
- Poticati razvoj kreativnih ponašanja djeteta, omogućiti djetetu spontano izražavanje stvaralačkih sposobnosti kroz sva razvojna područja i aspekte izražavanja
- Omogućiti svakodnevni boravak na otvorenom
- Razvijati osobne i socijalne kompetencije
- Poticati djecu na aktivnosti kojima će senzibilizirati obitelj i širu zajednicu na probleme u okolišu, poticanje razmišljanja orijentiranoga prema budućnosti i razvijanje osobne odgovornosti prema budućim generacijama
- Informirati, educirati i aktivno uključiti roditelje i širu zajednicu u ostvarivanje kurikuluma.

7. Kurikulumska područja djelovanja - ključne eko teme:

- Briga za zdravlje: zdrava prehrana, sport, kretanje, higijena, odmor, šetnje i boravak u prirodi, odnos prema medijima.
- Život i priroda oko nas: upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta, godišnjih doba i vremenskih promjena, prirodnih procesa i pojava, klimatske promjene, promatranje, istraživanje i uočavanje promjena u prirodi, briga o voćnjaku, povrtnjaku i cvjetnjaku, uzgoj biljaka i vrtlarenje, empatija prema živim bićima, zaštita životinja i njihovih staništa...
- Ja i moj neposredni okoliš: upoznavanje prostora vrtića, doma i zajednice, razvoj osjećaja pripadnosti i odgovornosti za prostor, briga o urednosti i očuvanju prostora, održive životne navike - **koncept 5prstića**: odbij, smanji, ponovno upotrijebi, recikliraj, kompostiraj.
- Čuvanje prirodnih resursa: važnost vode, zraka, tla i energije, racionalno korištenje resursa, svakodnevne navike štednje (vode i struje), voda...
- Otpad i recikliranje: razvrstavanje otpada, bojanje spremnika, izrada predmeta od recikliranog materijala, oporabljanje
- Djeca kao aktivni čuvari okoliša: sudjelovanje u ekološkim akcijama, mali projekti održivosti u vrtiću, dječja Eko patrola, razvijanje inicijative i odgovornosti, suradnja s roditeljima i lokalnom zajednicom...

Načela održivog razvoja	Kurikulumska područja
Očuvanje resursa	Voda, energija, zrak, tlo
Zaštita okoliša	Priroda, biljke, životinje
Društvena odgovornost	Zajednica, suradnja, solidarnost
Odgovorna potrošnja	Otpad, recikliranje, ponovna uporaba - oporabljanje
Aktivno sudjelovanje	Projekti, akcije, partnerstvo s obitelji

8. Održivi razvoj

Polazi od ideje da je djeci potrebno pružiti priliku da istražuju vlastite interese, datim im priliku da sudjeluju u mnogim projektima i igrama koje za cilj imaju upravo elemente održivog razvoja.

5R praktičnih koraka za spas planete – koncept 5 prstića:

Predstavlja praktičnu nadogradnju te daje vrlo konkretne i praktične prijedloge za održivu budućnost. Ovaj pristup nastoji minimizirati otpad, smanjiti potrošnju, potaknuti ponovnu uporabu te maksimalno povećati recikliranje pomažući nam da se usredotočimo na naše navike. Prirodni resursi svuda su oko nas, a mi ih vrlo brzo iskorištavamo. Zemljini resursi mogu opstati za budućnost samo ako se prema njima odnosimo odgovorno i trošimo samo ono što nam je doista nužno za život, bez nepotrebnog rasipanja. Važno je naglasiti da priroda ne poznaje otpad. U prirodi sve kruži. Recikliranje je naša obaveza jer na taj način naše aktivnosti usklađujemo s potrebama okoliša.

5 koraka/prstića za postizanje načina života bez otpada (zero waste - nula otpada) je:

- **1. prstić: Refuse** / odbij,
- **2. prstić: Reduce** / smanji,
- **3. prstić: Reuse** / ponovno upotrijebi,
- **4. prstić: Recycle** / recikliraj
- **5. prstić: Rot** / kompostiraj.

5 KORAKA ZA POSTIZANJE NAČINA ŽIVOTA BEZ OTPADA

ODBIJ

PONOVNO
UPOTRIJEBI

KOMPOSTIRAJ

SMANJI

RECIKLIRAJ

1. **Refuse – odbij:** recite NE svemu što vam ne treba, posebno plastici za jednokratnu upotrebu, kao što su slamke, plastične boce i plastične vrećice. Umjesto toga odlučite investirati u njihove verzije za višekratnu upotrebu kao što su slamke od bambusa i vrećice za višekratnu upotrebu.
2. **Reduce – smanji:** smanjenje počinje procjenom trebate li nešto doista prije kupnje, zatim se nastavlja raspredanjem koje završava donacijom svih stvari koje više nisu upotrebljive u vašem domu. Kupujte rabljene stvari kad god je to moguće, na primjer odjeću ili namještaj. Svakako pokušajte donirati dobrotvornim organizacijama posebno kada je u pitanju odjeća ili igračke.
3. **Reuse - ponovno upotrijebi:** ponovnom uporabom proizvoda produžujemo životni ciklus stvari. Ponovnom uporabom, prenamjenom ili recikliranjem smanjujemo količinu proizvedenog otpada, pozitivno utječemo na okoliš i prirodu. Odaberite kupnju iz druge ruke ili posjetite antikvarijate. Pokušajte ići na događaje razmjene na kojima ćete besplatno dobiti ono što trebate, a osoba kojoj ste dali svoje stvari također će dobiti ono što je tražila. Dobra je ideja pokloniti svoje stvari prijateljima i obitelji, a ne kupovati ih, pogotovo ako imate ono što im treba. Također, pronađite neke uradi sam projekte za transformaciju stvari koje vam više ne služe u nove korisne stvari. Ovo je sjajan način za učenje, kreativnost i zabavu, jednostavno udahnite novi život starim predmetima!

4. **Recycle – recikliraj:** recikliranje je proces pretvaranja otpadnih materijala u nove materijale i predmete. Naučite koji je najbolji način za zbrinjavanje reciklirajućeg materijala i reciklirajte sve što možete. Glavna stvar koju treba zapamtiti jest reciklirati samo ono što ne možete odbiti, smanjiti ili ponovno upotrijebiti. Recikliranje dolazi kao zadnja opcija!
5. **Rot – kompostiraj:** upoznajte se s biootpadom koji čini 1/3 otpada iz kućanstva. Kada kupujete hranu, nemojte je kupovati previše. Planirajte obroke i pripremite detaljan popis za kupovinu. Prilikom kuhanja nemojte posluživati prevelike porcije hrane ili ih ostavite za kasnije i pojedite ostatke. Kompostiranje je prirodni proces recikliranja organske tvari, poput lišća i ostataka hrane, u vrijedno gnojivo koje može obogatiti tlo i biljke. Kompost je bogat hranjivim tvarima i može se koristiti u vrtu, hortikulturi i poljoprivredi. Da biste sami napravili kompost, nije važno živite li u malom stanu, u gradu ili na farmi, uvijek su vam dostupne mogućnosti kompostiranja. Kompostiranjem štedimo novac, štitimo okoliš i recikliramo hranjive tvari.

9. Odgojno-obrazovni ishodi učenja – odnose se na znanja, vještine i stavove:

Opći očekivani ishod kurikuluma jest razvijanje početne ekološke svijesti, usvajanje održivih životnih navika te aktivno i odgovorno sudjelovanje u očuvanju prirodnog i društvenog okruženja primjereno svojoj dobi.

- Prepoznaje svoje mjesto i povezanost s drugima u zajednici
- Prepoznaje važnost zdrave okoline i nabraja prednosti zdravoga života koje primjenjuje
- Promatra i opisuje raznolikost u prirodi i razlike među ljudima
- Uočava povezanost između prirode i zdravoga života
- Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš
- Razlikuje utjecaj različitih izvora energije na okoliš i ljude
- Prepoznaje osnovne prirodne resurse (vodu, zrak, sunce, tlo)
- Poznaje osnovne sastavnice prirodne raznolikosti
- Razmatra uzroke ugroženosti prirode, pokazuje osjetljivost za pitanja zaštite okoliša
- Identificira primjere dobrog odnosa prema prirodi, drugim ljudima i svim živim bićima
- Razvija osjećaj povezanosti s prirodom i odgovornost za okoliš
- Razlikuje otpad prema osnovnim vrstama, sudjeluje u razvrstavanju otpada
- Solidaran je i empatičan u odnosu prema drugim ljudima i drugim bićima
- Suraduje s vršnjacima u zajedničkim aktivnostima, razvija osjećaj pripadnosti i odgovornosti prema zajednici, uvažava pravila zajedničkog djelovanja
- Prepoznaje važnost čistog i zdravog okoliša i potrebe njegova čuvanja
- Prepoznaje primjere održivog razvoja i njihovo djelovanje na zajednicu
- Djeluje u skladu s načelima održivog razvoja s ciljem zaštite prirode i okoliša
- Usvojene inicijative i osjećaja kompetentnosti da svojim djelovanjem može pozitivno utjecati na okoliš
- Kritički promišlja o utjecaju našega djelovanja na Zemlju i čovječanstvo
- Koristi otpadne materijale u kreativnim aktivnostima
- Prepoznaje mogućnost ponovne uporabe materijala

- Sudjeluje u ekološkim projektima i akcijama
- Primjenjuje usvojene održive navike u svakodnevnim situacijama, štedljivo se odnosi prema prirodnim i materijalnim resursima
- Uočava konkretne probleme u neposrednom okruženju i domišlja ideje za njihovo rješavanje

10. Tematske cjeline i projekti:

- Biljni i životinjski svijet
- Četiri godišnja doba u prirodi
- Istraživanje stabla kroz godišnja doba
- Šuma
- Životinje naši susjedi
- Voda kao izvor života
- Mali čuvari energije
- Važnost čistog zraka i tla
- Vjetrenjača
- Zdrava hrana i prehrambene navike
- Kretanjem do zdravlja
- Od sjemenke do biljke
- Od drveta do ploda
- Naš mali vrt – Mali vrtlari
- Sobni vrt
- Biootpad
- Kompostiranje
- Upoznavanje sa začinskim biljem
- Izrada dječje enciklopedije o bilju
- Od sjemenke do ploda
- Biljke imaju moć
- Od drveta do papira
- Nije smeće sve za vreće

- Vaše smeće su naše igračke
- Od otpada do blaga
- Od staroga novo – ponovna uporaba materijala
- Recikliranje
- Izrada recikliranog papira
- Razvrstavanje otpada
- Manipulacija prirodninama i pedagoški neoblikovanim materijalom za didaktičke svrhe
- Izrada didaktičkih ploči od otpadnih materijala
- Izrada ukrasnih tvorevina od pedagoški neoblikovanih materijala
- Čist vrtić – zdrava zajednica
- Zeleni promet

11. Suradnja s roditeljima i okruženjem

Kurikulum ima za cilj uključivanje roditelja u neposredan odgojno–obrazovni proces kroz različite načine: informiranjem, edukativnim sadržajima, predavanjima, akcijama i sudjelovanjem u projektima/aktivnostima. Roditelji će se uključivati u eko akcije, projekte i aktivnosti prema interesima. Cilj je uključivanje roditelja u razne ekološke projekte te mijenjanje njihovih stavova i ponašanja.

Planirane su razne suradnje sa bližim i širim vrtićkim okruženjem, ustanovama, udrugama, sudjelovanje u različitim eko natjecajima i projektima ponuđenima na razini države i šire.

Također, planirano je kontinuirano obilježavanje značajnih eko datuma, poput: *Dan jabuka*, *Dan kruha*, *Dan šuma*, *Svjetski dan vode*, *Dan planeta zemlje*, *Dan akcije za klimu*, *Svjetski dan sporta*, *Dan udruge Lijepa naša*, *Svjetski dan oceana*, *Dan vrtova*... te održavanje različitih prigodnih događanja: eko akcije, vrtićka Biciklijada i romobilijada, Mali vrtićki advent, Posudionica igračaka i Knjižnica na otvorenom, projektni dani vrtića i dr.

12. Profesionalni razvoj odgojitelja stručnih i ostalih djelatnika vrtića

Profesionalni razvoj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih djelatnika važan je preduvjet za kvalitetno ostvarivanje Kurikuluma za okoliš i održivi razvoj. Održivi razvoj podrazumijeva kontinuirano učenje, preispitivanje vlastitih stavova i postupaka te razvoj kompetencija potrebnih za odgovorno djelovanje prema djetetu, drugim ljudima i okolišu.

U skladu sa suvremenim spoznajama o odgoju i obrazovanju za održivi razvoj, profesionalno usavršavanje zaposlenika usmjereno je na razvoj znanja, vještina, stavova, vrijednosti i odgovornog ponašanja koji omogućuju stvaranje poticajnog i održivog okruženja za djecu. Posebna se pozornost posvećuje razumijevanju međuovisnosti čovjeka i prirode, racionalnom korištenju resursa, odgovornom odnosu prema okolišu, smanjenju otpada, očuvanju biološke raznolikosti te razvijanju kulture održivog življenja u svakodnevnom životu vrtića.

Profesionalni razvoj ostvaruje se kroz različite oblike individualnog i zajedničkog učenja i stručnog usavršavanja: radionice, predavanja, stručne skupove, edukacije, razmjenu iskustava, refleksivne razgovore, timski rad, proučavanje stručne literature, primjere dobre prakse te sudjelovanje u projektima usmjerenima na zaštitu okoliša i održivi razvoj. Posebna vrijednost pridaje se učenju kroz iskustvo i zajedničkom promišljanju odgojno-obrazovne prakse.

Odgojitelji i stručni suradnici razvijaju kompetencije za integriranje sadržaja održivog razvoja u svakodnevni život i rad vrtića, polazeći od interesa, potreba i mogućnosti djece. Pritom se naglasak ne stavlja samo na usvajanje činjenica o okolišu, već na razvoj sposobnosti djece za promatranje, istraživanje, kritičko promišljanje, donošenje odluka, suradnju i aktivno sudjelovanje u stvaranju održivog okruženja.

U profesionalnom razvoju zaposlenika posebno se potiče refleksivna praksa – promišljanje o vlastitim postupcima, vrijednostima i modelima ponašanja. Zaposlenici svojim svakodnevnim djelovanjem predstavljaju djeci model odgovornog odnosa prema prirodi, resursima i drugim ljudima. Stoga se održivost ostvaruje ne samo kroz planirane aktivnosti s djecom, nego i kroz način organizacije života i rada vrtića.

Važan dio profesionalnog razvoja predstavlja razmjena iskustava i primjera dobre prakse unutar ustanove, kao i povezivanje s drugim odgojno-obrazovnim ustanovama, lokalnom

zajednicom, stručnjacima i organizacijama koje djeluju u području zaštite okoliša i održivog razvoja. Sudjelovanje u nacionalnim i europskim projektima omogućuje zaposlenicima stjecanje novih znanja i iskustava, razvoj profesionalnih kompetencija te upoznavanje različitih pristupa i primjera dobre prakse.

Cilj profesionalnog razvoja je osnažiti sve zaposlenike za aktivno sudjelovanje u stvaranju kulture održivosti u dječjem vrtiću, u kojoj se održivo ponašanje ne poučava samo kao izdvojena tema, već se živi i ostvaruje u svakodnevnim odnosima, postupcima i odlukama. Na taj način vrtić postaje zajednica koja uči, razvija odgovornost prema okolišu i pridonosi stvaranju temelja za održiv način života djece i odraslih.

13. Stručna literatura

1. Anđić, D., Lepičnik Vodopivec, J. i Uzelac, V. (2014). *Djeca – odgoj i obrazovanje – održivi razvoj*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
2. Katalinić, D. (2008). Metodički vidici prirodoslovlja u povezanosti s ekologijom u predškolskom odgoju za održivi razvoj. U V. Uzelac, L. Vujičić i Ž. Boneta (ur.), *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj* (str. 17–25). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet.
3. Lepičnik Vodopivec, J. (2013). Vidljivi i skriveni kurikulum odgoja i obrazovanja za održivi razvoj. *Dijete, vrtić, obitelj*, 19(74), 16–17.
4. Petrović-Sočo, B. (2000). Neke suvremene stručno-metodičke osnove ekološkog odgoja u predškolskoj ustanovi. U V. Uzelac (ur.), *Ekologija – korak bliže djetetu*. Rijeka.
5. Pramling Samuelsson, I., Kaga, Y. i Anđić, D. (2013). O konceptu održivog razvoja. *Dijete, vrtić, obitelj*, 19(74), 2–5.
6. Rabušićová, M. i Engdahl, I. (2012). Obrazovanje za održivi razvoj. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18(67), 6–9.
7. Skopljak, E. (2015). Kompetencije odgajatelja za odgoj i obrazovanje za održivi razvoj. *Dijete, vrtić, obitelj*, 20(77/78), 39–40.
8. Stojković, J. i Katovčić, S. (2008). Odgoj i obrazovanje za okoliš. U V. Uzelac, L. Vujičić i Ž. Boneta (ur.), *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj*. Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
9. Uzelac, V. (2013). Poticaj za razvoj osjetljivosti prema održivom razvoju. *Dijete, vrtić, obitelj*, 19(74), 6–9.
10. Uzelac, V., Lepičnik Vodopivec, J. i Anđić, D. (2014). *Djeca – odgoj i obrazovanje za održivi razvoj*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
11. Davis, J., Elliott, S. i Ärlemalm-Hagsér, E. (2024). *Early Childhood Education for Sustainability: A Short History*. Singapore: Springer. Djelo daje pregled razvoja područja obrazovanja za održivost u ranom djetinjstvu, od njegovih početaka do suvremenih pristupa.
12. UNESCO (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO.

13. UNESCO (2024). *Teaching sustainability from the youngest age*. UNESCO.
14. United Nations (2015). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations.
15. United Nations (1992). *Agenda 21: United Nations Conference on Environment & Development*. Rio de Janeiro, Brazil.
16. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske (2015). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
17. Republika Hrvatska. *Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju*. Narodne novine.
18. Republika Hrvatska. *Zakon o zaštiti okoliša*. Narodne novine.
19. Republika Hrvatska. *Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske*. Zagreb.